

ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора юридичних наук, доцента
Ещук Ольги Михайлівни на дисертацію Лазаренка Максима
Валентиновича «Адміністративно-правове регулювання безпеки
дорожнього руху в автоматичному режимі», подану на здобуття
наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07
– адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право**

1. Ступінь актуальності обраної теми

Адміністративно-правове регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі є зараз дуже нагальним дослідженням. Автомобілізація наразі стала майже всеохоплюючою. Багато сучасних людей, в тому числі й, звичайно, громадян України, не уявляють своє життя без автомобіля. Трафік на дорогах постійно збільшується, у багатьох родинах є навіть по два, три авто, якими вони вирішують свої потреби. Безперечно, автомобілі приносять велику користь у нашому житті і можна зазначати ще багато позитивних аспектів існування автомобілів, проте існує, так би мовити, «зворотній бік медалі» і велика кількість дорожньо-транспортних пригод, травм, аварій, смертності, різноманітних каліцтв також несуть з собою автомобілі. Велика кількість також і адміністративних правопорушень на дорогах та й пов'язаних із транспортними засобами.

Ці мої міркування підтверджує в своїх творах та дисертації Лазаренко М.В., він наводить такі положення, що посилення інтенсивності руху на автошляхах з особливою гостротою ставить перед суспільством проблему забезпечення його безпеки і, водночас, забезпечення прав усіх учасників дорожнього руху. Це у свою чергу суттєво змінює умови дорожнього руху: збільшується щільність транспортних потоків, зростає інтенсивність і швидкість руху автомобілів, що у сукупності з іншими факторами часто призводить до ДТП.

Викладені аргументи переконують в актуальності та своєчасності дисертації на тему «Адміністративно-правове регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі», що в умовах не якісного забезпечення прав та свобод громадян є комплексним та вагомим науковим дослідженням.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Дисертаційна робота характеризується системним підходом до предмету дослідження. Структурно дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що містять 8 підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Структура повністю відповідає цілям і задачам дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором. Обґрунтованість положень, сформульованих у дисертації, підтверджується також критичним аналізом наявних літературних джерел юридичного та методологічного спрямувань.

Ознайомлення із науковим дослідженням дає підстави стверджувати, що основні положення і висновки, які виносяться здобувачем на захист, мають відповідний ступінь наукової новизни. Підґрунтям цих обґрунтованих та достовірних висновків, які доповнюють існуючі позиції науковців або повному надають вирішення існуючих проблем.

Слід відзначити обґрунтованість наведених дисертантом висновків, які базуються на грамотному використанні сукупності методів і прийомів наукового пізнання. Досягнення поставленої мети було здійснено за допомогою загальнонаукових і спеціальних методів наукового дослідження. Усі методи використано у взаємному зв'язку та органічно поєднано один з одним.

Так, діалектичний метод було використано для аналізу поняття адміністративно-правового регулювання безпеки дорожнього руху в

автоматизованому режимі та механізму адміністративно-правового регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі (підрозділи 1.1, 2.1).

Методи аналізу й синтезу застосовувалися для дослідження правового статусу суб'єктів публічної адміністрації, які здійснюють адміністративно-правове регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі у сфері використання автоматизованих систем щодо забезпечення безпеки дорожнього руху (підрозділ 1.2), метод систематизації – для класифікаційних аспектів, виділення категорій (підрозділи 1.2, 2.1, 2.3). Метод узагальнення – для підведення підсумків, узагальнення явищ та елементів (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.3).

Метод порівняльного правознавства застосовано для вивчення зарубіжного досвіду забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі (підрозділ 3.1).

Методи моделювання та прогнозування дозволили розробити пропозиції та рекомендації з удосконалення законодавства у сфері безпеки дорожнього руху зафіксованого в автоматичному режимі (підрозділ 3.2).

Метод індукції використовувався для аналізу позитивних практичних напрацювань різних установ щодо адміністративно-правового регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 3.1, 3.2).

Висновки та пропозиції було сформульовано дисертантом на підставі наукових праць національних і зарубіжних науковців у галузі теорії держави і права, адміністративного і фінансового права, філософії права, конституційного права, порівняльного правознавства.

Справляє позитивне враження джерельна база роботи, крім того, включені до списку використаної літератури, насамперед зарубіжної, свідчать про ґрунтовне опрацювання проблеми, і високий рівень наукової підготовки дисертанта, його наукову зрілість.

У вступі здійснюється обґрунтування вибору теми дослідження, зазначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, надано відомості щодо їх упровадження та апробації, а також щодо кількості публікацій, у яких відображено основні положення дисертаційного дослідження.

У першому розділі дисертаційної роботи «Теоретико-правові засади адміністративно-правового регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі» містить три підрозділи, у яких виявлено та узагальнено загальнотеоретичні, загальноправові адміністративно-правові аспекти регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі.

Особливої уваги, слід приділити розділу другому, що називається «Зміст адміністративно-правового регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі» та складається з трьох підрозділів, присвячених аналізу основних юридичних складових окресленого змісту.

Підрозділ 2.1 «Механізм адміністративно-правового регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі» присвячено формуванню категорійного апарату та розкриттю правових елементів адміністративно-правового регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі.

У підрозділі 2.2 «Адміністративна процедура фіксації порушень правил дорожнього руху в автоматичному режимі» розкрито порядок і послідовність провадження, його етапів та адміністративних дій щодо забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі.

Підрозділ 2.3 «Адміністративна відповідальність за правопорушення, зафіксовані в автоматичному режимі» присвячено особливостям притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил дорожнього руху, які були допущені власником або іншими особами, яким він дозволив управляти транспортним засобом, що зафіксовані в автоматичному режимі.

У третьому розділі, що називається «Удосконалення адміністративно-правового регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі» і складається з двох підрозділів Лазаренко М.В. розкриває зарубіжний досвід і формує положення щодо вдосконалення законодавства в означеній сфері.

Завершується робота досить розгорнутими висновками, у яких здійснено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукової проблеми адміністративно-правового регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі, що втілилось у відповідну теорію, яка розв'язує важливу науково-прикладну проблему в галузі адміністративного права й може бути використана з метою покращення безпеки дорожнього руху в цілому.

Виходячи з аналізу основної частини дисертації, мета дисертаційної роботи в ході виконання дослідження була досягнута, а дисертація є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

3. Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання

Визначення особливостей адміністративно-правового регулювання використання автоматизованих систем у сфері безпеки дорожнього руху має важливе теоретичне та практичне значення. Окремі положення роботи використано у:

– *науково-дослідній сфері* – положення та висновки дисертації можуть бути основою для подальшого дослідження і вирішення системних проблем державного управління у питаннях адміністративно-правового регулювання використання автоматизованих систем у сфері безпеки дорожнього руху (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *навчальному процесі* – матеріали використано для підготовки лекційних курсів з дисциплін «Адміністративно-правове регулювання»,

«Адміністративне право України» та «Адміністративний процес України» (акт впровадження Херсонського державного університету);

– *правозастосовній діяльності* – використання одержаних результатів дозволило поліпшити практичну діяльність Головного сервісного центру МВС України, Управління патрульної поліції у м. Херсоні Департаменту патрульної поліції (акт впровадження Головного сервісного центру МВС України, акт впровадження Управління патрульної поліції у м. Херсоні Департаменту патрульної поліції);

– *правотворчості* – для вдосконалення чинного законодавства щодо адміністративно-правового регулювання використання автоматизованих систем у сфері безпеки дорожнього руху (Додаток В до дисертації).

4. Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій

Оцінюючи найважливіші здобутки дисертаційного дослідження, варто вказати на наступні результати, що мають вагому наукову новизну.

По-перше, дисертантом сформовано принцип адміністративної відповідальності власника за чужі протиправні дії, скоєні на його транспортному засобі, як обов'язку понести адміністративне покарання в разі здійснення на його транспортному засобі будь-якими особами, яким він прямо чи опосередковано дозволив ним користуватися (управляти), порушень правил дорожнього руху, які зафіксовані в автоматичному режимі.

По-друге, цінним в теоретичному та прикладному аспектах є виявлення елементів механізму адміністративно-правового регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі віднесено норми адміністративного права та їх зовнішнє вираження – джерела адміністративного права; суб'єктів публічної адміністрації, які здійснюють адміністративно-правове регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі; принципи діяльності публічної адміністрації щодо забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі; форми й

методи адміністративної діяльності публічної адміністрації в означеній сфері; адміністративні процедури забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі.

По-третє, автором з'ясовано, що в автоматичному режимі можуть бути зафіксовані адміністративні проступки, передбачені ст.ст. 122, 123 Кодексу України про адміністративні правопорушення, відповідно до яких об'єктами правопорушення є: по-перше, перевищення встановлених обмежень швидкості руху, вимог дорожніх знаків, розмітки проїзної частини доріг, правил зупинки, стоянки, проїзду пішохідних переходів, ненадання переваги в русі пішоходам і рух тротуаром чи пішохідною доріжкою; по-друге, проїзд на заборонний сигнал світлофора, порушення правил проїзду перехресть, зупинок транспортних засобів загального користування, порушення правил обгону й зустрічного роз'їзду, розташування транспортних засобів на проїзній частині, порушення правил руху автомагістралями; по-третє, ненадання переваги в русі транспортним засобам спеціальних публічних служб, ненадання переваги маршрутним транспортним засобам; по-четверте, зупинка чи стоянка транспортних засобів у місцях, де це заборонено; по-п'яте, порушення правил руху через залізничні переїзди.

По-четверте, автор досить вдало зазначає положення в аспектах удосконалення законодавства у сфері адміністративно-правового регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі щодо недопущення випадків притягнення до адміністративної відповідальності добросовісних власників транспортних засобів, на автомобілі яких незаконно виготовлено дублікати документів і номери та здійснюється експлуатація автомобіля - «двійника», а також запропоновано систематизувати в окремій главі Кодексу України про адміністративні правопорушення всі правопорушення на автомобільному транспорті, а в подальшому розробити і прийняти Кодекс безпеки дорожнього руху.

Отже, елементи наукової новизни сформульовані коректно, їх кількість та кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам.

5. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях

Основні положення та результати дисертації відображено в семи наукових статтях, п'ять з яких опубліковано в наукових фахових виданнях України, дві – в іноземних наукових періодичних виданнях, три – тези доповідей на науково-практичних конференціях.

Таке представлення результатів наукової роботи є достатнім. Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає вимогам МОН України та Порядку присудження наукових ступенів. Зазначені публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації.

Спрямованість науково-практичних конференцій, де відбувалася апробація дисертаційного дослідження, характер статей дисертантки, в яких відображено положення дисертації і результати проведених досліджень, повною мірою вказують, що дисертація пройшла належну апробацію та є самостійною науковою працею, що має завершений характер.

Ознайомлення з текстом автореферату дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом він відповідає вимогам, що ставляться МОН України. У тексті автореферату відображено основні положення, зміст, результати і висновки здійсненого дисертаційного дослідження. Зміст автореферату та основні положення дисертації є ідентичними.

6. Дискусійні положення і зауваження по дисертації

1. У підрозділі «Поняття адміністративно-правового регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі» досить великий обсяг теоретичного матеріалу присвячений історичним аспектам, їх можна було б подати дещо стисліше, від цього дисертація не втратила б свою «привабливість», а була б лаконічнішою в цих аспектах.

2. Автор не обґрунтовує позицію, класифікаційних аспектів спеціальних принципів безпеки дорожнього руху, що зафіксовані в автоматичному режимі.

3. У підрозділі 3.2 «Удосконалення законодавства у сфері безпеки дорожнього руху зафіксованого в автоматичному режимі» слід було запропонувати більш конкретніші обґрунтування щодо необхідності прийняття в майбутньому Кодексу безпеки дорожнього руху України, в якому мають бути зосереджені всі норми адміністративного права, що забезпечують право на ефективне забезпечення безпеки життя і здоров'я на дорогах України.

4. У роботі можна було також розглянути позитивні та негативні особливості приладів автоматичної фіксації під час забезпечення безпеки дорожнього руху, хоча робота у нас не технічного характеру, але хоча б деякі аспекти можна було б зазначити, від цього дисертаційне дослідження тільки виграло б. Проте це зауваження носить більше характер пропозиції.

4. У підрозділі 3.1 «Зарубіжний досвід адміністративно-правового забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі» слід навести більше позитивних прикладів, які можна застосовувати в Україні.

5. Здобувач не повністю розкриває необхідність диференціювати штрафи залежно від різноманітних факторів, які є в державі (мінімального заробітку, річного заробітку порушника, його місячної заробітної плати), а також цих факторів може бути більше.

7. Висновки

Дисертаційна робота на тему «Адміністративно-правове регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі» виконана вперше і

поглиблює існуючі знання юридичної науки, а саме є суттєвим внеском до теорії адміністративного права і процесу.

Вона розв'язує досить цікаве завдання: адміністративно-правового регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі в сучасному адміністративному праві. Структура дисертаційного дослідження є досить вдалою.

Дисертація є завершеною, самостійно підготовленою кваліфікаційною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливе наукове завдання.

Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам МОН.

Отже, дисертаційна робота на тему «Адміністративно-правове регулювання безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі», представлена на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року, а її автор – Лазаренко Максим Валентинович – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент –
доцент кафедри адміністративного і господарського права
та правоохоронної діяльності
Херсонського державного університету,
доктор юридичних наук, доцент

О.М. Єщук

Підпис О.М. Єщук
підтверджую начальник відділу кадрів

В. М. Воробйова